

ne qñ .s. caro concupiscit aduersus spūz. vt dñr Gal. 5. Et ista nō est sine pctō. qz vt dicit augustin⁹. Nō nullū pctm̄ est cū ca ro concupiscit aduersus spūz. qz hoc ē carnē concupiscere. S; B nō fuit in xpo. 7 iō dicit. Absq; pctō. i. absq; minimo motu pcti. i. .pe. z. Qui pctm̄ nō fecit nec inuēt⁹ ē dolus i ore ei⁹. Et ideo dñr agnus dei. Jo. i. Alia est tētatio ab hoste 7 a mūdo 7 hoc dupliciter. Vel alliciēdo p. p̄spera. vel terrēdo p. ad uersa. Et his duob⁹ modis fuit tētatus xps. S; uir. n. allec⁹ p̄speris. Quicqd. n. ptinet ad p̄speritatē huius uite vel p. finet ad concupiscētiā carnis. vel ad concupiscētiā oculoꝝ. vt ad superbiam uite. De p̄mo. n. tētauit eū diabolus qñ tētauit eum de gula q̄ est mater luxurie. Mat. 4. Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiāt. Itē de inani gloria cuz dixit. Mitte te deorsum. Itē de concupiscētiā oculoꝝ dicens. Dec oia tibi dabo 7c. Luc. 4. Cōsumata oī tētatio diabolus recessit ab illo vsq; ad tempus. Item fuit tētatus per aduersa 7 infidias a phariseis: qz volebāt eū cape i sermōe. Mat. 22. Itē p. cōtumelias. Mat. 27. Uab q. destruis templum dei 7c. Itē p. flagella 7 tormēta. Excepta ḡ tētatio ē q̄ cuz peccato p. oia similis nobis tētatus est. Dicit autē fm̄ silitudinem qd̄ pōt dupl̄r exponi. Uno mō q. ly fm̄ denotet cāz finalem. Quasi dicat. Ideo tētatus est vt daret nobis exēplum vt fm̄ silitudinem eius tētationem sustinerem⁹ 7 oia conaremur vincere. i. .pe. z. Xps passus est p. nobis vobis relinquēs exēplum 7c. Vel potest denotare cōsequētiā. Quasi dicat. Ideo tētatus ē vt per oia tā in tēporalibus q̄ in oibus alijs nisi in solo peccato similis esset nobis. Si. n. fuisset sine tētatiōibus nō fuiss; eas expertus. 7 sic nō com paretur. Si yero habuisset pctm̄ nō potuiss; nos iuuare: sed magis idigeret adiutorio.

Deinde cum dicit. (Adeamus cum fiducia 7c.) Iducit ad habēdam fiduciam de ipso. quasi dicat. Ex quo sic potest compari adēamus cuz fiducia. Esa. iz. Ecce deus saluator meus fiducialiter agam 7c. Adeam⁹ dico ad thronū. Thronus dicitur sedes regis. xps autē rex est. Jere. 23. Regnabit rex 7 sapiens erit 7c. Dic autem thronus duplicē habet statum. Unum iusticie in futuro. ps. Sedisti sup thronū q. iudicas iusticiā. Hoc erit i futuro. ps. Luz accepero temp⁹ ego iusticias iudicabo. Est alius thronus gratie. s. in presen ti quando est temp⁹ miserēdi. Zach. 4. Exequabit gratiaz gratie. Per gratiam autē christi liberamur ab omni miseria: quia liberamur a peccato quod facit miseros populos. Proverbiorum. i. 4. Et ideo dicit. Ut misericordiam consequamur. Item per gratiaz christi iuuamur ad bona operanda. Et ideo dicit. Et gratiam inueniamus. Luc. i. Inuenisti gratiam apud dominum. Et hoc in auxilio oportuno quo adiuuemur ad bene operandum. ps. Auxilium meuz a domino 7c. Istud autem auxilium est per gratiam. i. Cor. is. Abundātius illis laboraui. nō autem ego: sed gratia dei mecum. Hoc autem oportet esse cōgruo tempore. Ideo dicit. Auxilio oportuno. Omni enim negotio tempus 7 oportunitas. Eccles. 8. Hoc est tempus presens qd̄ est tempus miserendi.

CAP.

V.

Dñs nāq; pontifex ex hominib⁹ assumptus pro hominibus constituit in his que sunt ad des: vt offerat dona 7 sacrificia pro peccatis. Qui cōdolere possit his qui ignorāt 7 errant: quoniam 7 ipse circumdatus est infirmitate: 7 propterea debet quemadmoduz pro populo: ita etiam pro semetipso offerre p. peccatis. Nec quisq; sumit sibi honorem: sed qui vocatur a deo tanq; aaron. Sic 7 christus

non semetipsum clarificauit vt pontifex fieret: sed qui locutus est ad eum. Filius meus es tu ego hodie genui te. Quemadmodum 7 in alio loco dicit. Tu es sacerdos in eternum secunduz ordinez Abelhisedech. Qui in diebus carnis sue preces supplicationesq; ad eum qui possit illum saluum facere a morte: cum clamore valido 7 lacrymis offerens exauditus est p. sua reuerentia.

Sicut a principio huius epistole dictū fuit intentio apli est ostēdere xpm̄ excellētiore esse oibus his ex qbus lex habz auctoritatē. s. angelis quoz ministerio data fuit. Gal. 3. Ordinata p. āgelos 7c. Et moyses: q. fuit legislator. Jo. i. Lex p. moysen data est. Et sacerdotio 7 pōtificatu aaron p. quem lex administrat. Expeditus ḡ de duob⁹ p̄mis: hic p̄segur de tertio. s. de eminētia sacerdoty xpi ad sacerdotiū aarō. Et circa hoc duo facit. P̄mo. n. ostēdit xps eē pōtificē. Scđo ostēdit ipm̄ eē excellētiore pōtificē veteris legis in. 7. capi. ibi. (Dic. n. melchisedech 7c.) Itē i p̄ia pte duo facit. P̄mo ostēdit xps eē pōtificē. Scđo p̄parat aures auditoroz ad cōsequētiā ibi. (De quo nobis grādis est sermo 7c.) Adhuc circa p̄mū duo facit. P̄mo ostēdit q. regnāt ad pōtificē. Secundo ostēdit illa uenire xpo: 7 sic cōcludit ipz ibi eē pōtificē. Sic 7 xps nō semetipm̄ 7c. Itē i p̄ma pte tria facit. P̄mo describit pōtificale officiū. Scđo ostēdit pietatē q. pōtifi ci necessaria ē ibi. (Qui cōdolere possit 7c.) Tertio ostēdit modū pueniēdi ad pōtificatū ibi. (Nec quisq; sumit 7c.) Circa officiū q. tuoz ponit. P̄mo cui uenit. Scđo utilitatē ibi. (P̄mo hoibus 7c.) Tertio māz ibi. (In his que ad deū 7c.) Quarto actū ibi. (Ut offerat dona 7c.) Istud autē officiū uenit homini nō angelo. Et iō dicit q. ita dictū est q. habem⁹ pōtificē magnū 7 talis ē xps. Nāq; p. qz ois pontifex ex hoib⁹ assumptus v; ē eē de numero hominū. Uoluit autē de⁹ vt hō habeat siles sui ad quem currat. Un⁹ 7 ecclesia ordinauit q. qñ vtilis iuenit alijs de collegio nō eligatur extraneus. Dsec. z. Dabo eis vinitozes ex eodē loco Deut. i. 7. Luz cōstitues quē dñs de⁹ tu⁹ elegerit de numero fratru tuoz. Nō poteris alteri⁹ gentis hominē regem face re q. nō sit frater tuus. Dicit autē assumptus. qz debz alios excellere sicut patet de saule. i. Reg. io. Et ideo xpus: Jo. vltimo. interrogat petrum quē volebat perficere si diligeret ipm̄ plus alijs. C. Sinis 7 utilitas est: qz p. hoib⁹ constituit. idest p. ipsoꝝ utilitate. Nō enī cōstituit ppter gloriā nō p. cumulādas diuitias. nec p. sanguineos ditādos. z. Coz. i. 4. Nos autē seruos vestros p. iesuz. 7 vltio. Scđz p̄tatem quā deus dedit mihi i edificationē 7 nō in destructionem. Si vō alijs querit qd̄ suū ē nō est pastor: s; mercenarius. C. Mā dignitatis est qz pōtifex p̄ncipal. Nam sicut dux vel rector in ciuitate: ita iste in his que ad deum supple ordinant. Exo. 4. Tu eris ei in his q. ad deū ptinet 7c. z. Coz. io. Arma militie nostre nō sūt carnalia 7c. Sicut ergo illa q. ptinet ad dei cultū excedūt tēporalia: ita dignitas pōtificalis excedit oēs alias dignitates. Non ḡ pōtificates debent se implicare negocijs secularibus pretermis sis his q. sunt ad deū. z. Ti. z. Nemo militans deo 7c. C. Act⁹ pontificis est offerre dona. idest volūtarie oblata nō extorta. Exo. 25. Ab oī homine q. offert vltionus accipietis 7 sacrificia que sibi offerunt p. satisfactiōe peccatoꝝ 7c. Leui. 4. Pro eis rogabit sacerdos 7 p. peccatis eius 7 dimittetur ei. In q. designatur q. omne qd̄ offertur siue voluntarium 7 votium siue pro satisfactiōe debet offerre fm̄ dispositionem prelati.

C. Cōsequenter cū dicit. (Qui cōdolere possit 7c.) ostēdit

qd requirat ad vsum. s. pietas. Et circa hoc tria facit. Prio eniz ostendit qd ad vsuz potissimus requirit misericordia & pietas. Secdo ostendit qd requirit misericordie motiuum ibi. (Quonia & ipse rē.) Tertio ostendit mie signū ibi. (Et propterea debz rē.) Dicit ergo dico qd debet eē in his que ad deū. tñ debz esse medius iter hominez & deū. Deut. 5. Ego medius & sequester fui inter dñz & vos. Sic ḡ p deuotionē orationis debet tāgere deū tanq̄ vnū extremū. sic p misericordiam & cōpassionē debz tāgere alterū extremū. s. hominem. Et iō dicit. Qui cōdolere possit. z. Cori. ii. Quis infirmatur & ego nō infirmor. Ecōtrario Amos. 6. Nihil patiebatur sup cōtritione ioseph. Duplex est aut defectus. Quidā enī deficiūt ex ignozātia. Et iō dicit. Eoz ḡ ignozāt. Est autē pprie ignozare carere scia eoz q̄ ḡ debz scire. Quidā vero ex certa scia. Et q̄tū ad hoc dicit. Et errāt. (Motiuum pietatis ponit cū dicit. Quonia & ipse rē.) Istud motiuum est ifirmitas. Et illi ḡ presunt aliqñ ifirmitatē. z. Cori. 4. Dabem⁹ thesaurum istū in vasis fictilib⁹. Et rō hui⁹ est vt ex se alioz ifirmitatib⁹ cōpatiant. & iō dñs pmisit ea dere. Petri. Ecclēci. 31. Intellige q̄ sunt primi tui ex teipo Et ideo dicit. Quā & ipse circūdatus ē ifirmitate. s. q̄tū ad penalitates & culpā. ps. Miserere mei deus quonia ifirm⁹. Sap. 9. Homo ifirm⁹: & exigui tēporis rē. Et nota qd dicit. Circūdatus. Carnales. n. habēt ifirmitatē peccati in interiorib⁹. Ratio. n. volūtas in ipsis subdite sunt peccato. Sancti vero habēt in exteriorib⁹. qz nō sunt subiecti pctō tñ sunt circūdati fragilitate carnis. Ro. 7. Mente serui legi dei. carne autē legi pcti. Signū aut hui⁹ est: qz & in veteri lege sicut pz. Leui. 9. z. iō. z. etiā modo sicut pz in canone misse cū dñ. Nobis quoqz pctōrib⁹. statutū ē qd sacerdos offerat etiā p se: qd nō fieret nisi cēt ifirmitas peccatoz qb⁹ est circūdatus nō oppressus. Si eniz sit in mortali pctō nō dz celebrare. Et iō dicit. propterea dz. queadmodū p populo ē p se offerre p peccatis.

(Cōsequēter ponit modū pueniēdi ad pōtificatū cū dicit. (Nec ḡ ḡ rē.) Hoc est. n. cōtra nām qd aliqd pducatur ad statuz altiorē sua nā sicut aer nō facit seipsuz ignem: s. fit a superiore. Unde disciplina dei nō habz qd ḡ sibi sumat honorem in fauore: pecunia: potētia: Amos. 6. In fortitudine enī nostra assumpsimus nobis cornua. Osee. 8. Ipsi regnauerūt & nō ex me. Dz dz vocari a deo sic aarō. Exo. 28. Applica ad te aarō. Et ideo dñs affirmavit sacerdotiū eius. sicut pz Numeri. 17. per virgam que floruit. Tales ḡ debēt assumi qui nō se igerūt. Un̄ antiquus signovisibili ostēdēbatur sicut pz de beato Nicolao & multis alijs.

(Cōsequēter cū dicit. (Sic & xps rē.) ostendit quomodo xps sit pōtifex. Et circa hoc duo facit. Prio. n. ostēdit quō dicta cōueniūt xpo. Secdo ex hoc cludit itētū ibi. (Appellatus est a deo rē.) Circa p̄mū tria facit. Prio enī ostendit qd xps factus est pōtifex nō a se s. a deo. Secdo agit de ipsi⁹ officio ibi. (Qui in dieb⁹ carnis sue rē.) Tertio de ipsi⁹ misericordia ibi. (Et qd cū esset rē.) Circa p̄mū duo facit. qz p̄mo ostēdit qd xps nō p̄mouit se ipsuz. Secdo ostēdit a quo sit p̄mot⁹ ibi. (Sed ḡ locutus ē rē.) Dicit ḡ xps nō semet ipsum clarificauit rē. Circa qd sciēdū ē qd nō dicit nō fecit seipsuz pōtificē: sed dicit nō clarificauit rē. Sunt enī qdaz ḡ se clarificāt vt fiāt sicut ypocrite: ḡ demonstrāt in se aliq̄ vt eligant vel p̄bēdas cōsequantur nullus tñ facit se pontifex: xps vō nō solū nō fecit se pōtificē: sed nec se clarificauit vt fieret Jo. 8. Ego gliaz meā nō quero. Et paulopost seq̄. Est p̄ me ḡ glōrificat me. Et h̄ ē v̄z in q̄tū hō. qz in q̄tū de⁹ hz candē glōriā cum patre.

(Deide cū dicit. (Sed ḡ locutus est rē.) ostēdit a quo est p̄motus. Et prio ostēdit a quo est clarificatus. Secdo quomodo est pōtifex designatus ibi. (Et in alio loco rē.) Cla-

rificatus autē est diuino iudicio. qz. s. domin⁹ locutus ē ad ipsuz i. ps. Filius me⁹ es tu rē. Et hoc ē expositū supra. Itē Mat. 3. Sic ē filius meus dilectus rē. Luz ḡ ostēdit eū ab eterno genitū ostēdit glōriā eius. supra. i. Qui cū sit splēdor glōrie rē. Pōtificatus etiā accipit a deo in q̄tuz hō queadmodū in alio loco dicit. s. in. ps. Tu es sacerdos i eternū rē. Utī autē aplūs auctoritate. ps. Tāq̄ magis famosa & maioris auctoritatis v̄tote magis frequētata. Dicit aut sacerdos: qz se obtulit deo patri. Ephe. 5. Dilexit nos & tradidit semetipsum p nobis oblationē & hostiaz deo rē. Et ne credatur tale esse sacerdotiū xpi sicut fuit in veteri lege. distinguit ipsuz q̄tū ad duo. Prio q̄tū ad dignitatē: qz i eternuz Illud eniz fuit tēporale. erat. n. figurale: & iō nō est ppetuū: sed trāsit veniēte figurato. Sed sacerdotiū xpi est eternū qz est de veritate que est eterna. Itē hostia eius habet virtutem it̄roducēdi in vitā eternā. Itē durat in eternū. Secundo q̄tū ad ritum: quia offerēbatur animalia: hic autē panis & vinum. Et ideo dicit. Secdoz ordinez melchisedech. Istud aut infra exponetur.

(Deide cū dicit. (Qui in dieb⁹ rē.) ostendit qd illud qd p̄tinet ad officiū pōtificale cōuenit xpo. Et p̄mo ostēdit eius cōditionē. Secudo actū eius ibi. (Preces supplicationes qz rē.) 3. efficaciam ibi. (Cū clamore valido rē.) Cōditio ei⁹ ē qd fuit vn⁹ ex hoib⁹ qz vt dñs ē pōtifex ex hoib⁹ assumit. Et iō dicit. Qui i dieb⁹ carnis sue rē. Ponit aut hic caro p tota nā humana. sicut illud. Jo. i. Verbū caro factū ē. Sz nūquid modo nō sunt dies carnis ei⁹? Et videtur qd sic. p illud Luc. vlt. Spiritus carnem & ossa nō habet sicut me videtis habere. Quare ergo magis dicitur tēpus ante passionē & resurrectionē suā tps vel dies carnis q̄ nūc. Dicēdū ē qd caro nūqz sumit p fragilitate carnis sicut. i. Cori. 15. Caro & sanguis regnuz dei possidere nō possunt. Xps aut tunc habuit carnem fragile & corruptibile. Et iō dicit. In dieb⁹ carnis. s. in qb⁹ gerebat carnē silem peccatrici nō peccatricez.

(Actus autē eius fuit. qz obtulit preces & supplicationes. hoc est spūale sacrificiū qd xps obtulit. Dicunt aut preces id est petitiones. Jac. vlt. Multuz enī valet deprecatio iusti assidua. Supplicationes vero dicunt quātū ad humilitatez orātis sicut genuflexiones. Mat. 26. Procidit i faciem suā orans. Ad quē. Ad deuz patrē ḡ saluū illum facere possz a morte. Voc aut poterat facere dupliciter. Uno modo ne moreretur. Unde dicitur Mat. 26. Pater si fieri potest rē. Item vt mortuū resuscitaret. ps. Non derelinques in inferno aiaz meā. Itē. Tu aut dñe miserere mei & resuscita me. Ad istud sacrificiū spūale ordinat sacerdotium xpi. Un̄ respōdet ei qd dictū supra. Ut offerat dona rē. ps. Sacrificiū laudis honorificabit me. Osee. 14. Reddemus vitulos labioz nostroz. (Efficacia ostendit ex modo orādi. Duo aut sunt necessaria oranti. s. seruēs affectio. Itē dolor & gemitus. De his duob⁹. ps. Domine ante te omne desiderium meū. q̄tū ad primuz. Et gemitus meus a te nō est absconditus. q̄tū ad secūduz. Xps aut ista duo habuit. iō p̄pter primū dicit. Cū clamore valido. i. cū itētiōe efficacissima. Luc. 22. Sact⁹ in agonia rē. Et. 23. Clamans ait. Pater rē. Secunduz cū dicit. Et lachrymis. Hoc autē nō legitur de euangelio: sed pbabile est qd sicut ipse lachrymans est in resuscitatione lazarū: ita & in passiōe sua. Nā ipse multa fecit que nō sunt scripta. Nō tñ fleuit p se: sed p nobis qb⁹ passio sua pfuit. Sibi aut pfuit in q̄tū p ipsam meruit exaltari. Pbil. 2. Propter qd & deus exaltauit illum rē. Et iō exauditus ē p sua reuerentia quā. s. sup oēs habebat ad deuz. Esa. 44. Et replebit eum spiritus timoris domini. Sz contra videtur qd non fuit exauditus: quia non pro se quia nō transiuit calix ab ipso qd tamen petebat. Item nec pro alijs: quia non fuit indultum iudeis quibus petebat indul-

geri. Luc. 23. Pater dimitte illis etc. Dicendum est quod Christus in omnibus que voluit fieri fuit exauditus. Ipse autem secundum appetitum sensualitatis et secundum voluntatem in quantum est quidam appetitus naturalis refugiebat mortem. Et quantum ad hoc orabat ut ostenderet se verum hominem. Sed voluntate consequente rationem deliberatam volebat mori. Unde dicit. Verumtamen non sicut ego volo: sed sicut tu. Item volebat quod ignoscere omnibus sed illis tamen qui crediderunt. Et multi postea uersi sunt.

Lectio.

II.

Et quidem cum esset filius dei: didicit ex his que passus est obedientiam et consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne: appellatus a deo pontifex: iuxta ordinem Melchisedech. De quo nobis grandis sermo et interpretabilis ad docendum quoniam imbecilles facti estis ad audiendum. Etenim cum deberetis magistri esse propter tempus: rursus indigetis: ut vos doceamini que sint elementa exordii sermonum dei: et facti estis quibus lacte opus sit: non solido cibo. Omnis enim qui lactis est particeps expers est sermonis iusticie. Parvulus enim est. Perfectorum autem est solidus cibus: eorum qui pro ipsa consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

Supra posuit tria que pertinent ad pontificatum et ostendit duo illorum convenire christo. scilicet officium et modum perveniendi ad ipsum. hic consequitur tertium. scilicet pietatem et misericordiam quam pontifex debet habere. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit illud quod passus est. Secundo que utilitas consecuta est etiam aliis ibi. (Et consummatus factus est etc.) Dicit ergo. Ita dixi quod pontifex debet esse talis quod possit comparari. Talis autem est christus. Tu enim sit filius dei ab eterno et secundum hoc nec parum potest comparari: assumpsit naturam in qua posset parari. et sic etiam posset comparari. Et hoc est quod dicit. Quia cum esset filius dei. scilicet ab eterno didicit obedientiam ex tempore. Contra. adiscere est ignorantis. Christus autem ab eterno ut deus: et ab instanti conceptionis sue habuit plenitudinem scientie in quantum homo. ergo nihil ignoravit nec per consequens didicit. Respondeo dicendum est quod duplex est scientia. scilicet simplicis noticie. Et quantum ad istas procedit argumentum: quod scilicet nihil ignoravit. Est etiam scientia experientie. et ista didicit obedientiam. Unde dicit didicit. id est experit etc. Et loquitur apostolus sic. quod quod didicit aliquid voluntarie accedit ad illud sciendum. Christus autem voluntarie accepit infirmitatem nostram. Et ideo dicit quod didicit obedientiam: id est quod grave sit obedire. quod ipse obediit in gravissimis et difficillimis. quia usque ad mortem crucis. Phil. 2. et Ro. 5. Per obedientiam unius iusti constituti sunt multi.

Deinde cum dicit. (Et consummatus etc.) ostendit fructum passionis quod fuit duplex. Unus in christo. alius in membris eius. In christo fructus fuit glorificatio. Et ideo dicit. Et consummatus etc. Nam ab instanti conceptionis sue fuit consummatus perfectus quantum ad beatitudinem anime in quantum ferebat in deum. sed tamen habuit passibilitatem nature. Sed post passionem habuit impassibilitatem. Et ideo quod secundum hoc ex toto perfectus est convenit sibi alios perficere. Dec est enim natura perfecti quod possit sibi simile generare. et ideo dicit quod perfectus est. Quia enim per meritum obedientie pervenit ad istam consummationem. puer. z. Vir obediens loquitur victoriam. Factus est causa salutis non temporalis sed eterne. Esa. 45. Salvatus est israel in domino salute eterna. Et ideo dicit quod appellatus est etc. et hoc est su-

pra expositum.

Deinde cum dicit. (De quo nobis grandis est sermo etc.) preparat animos auditorum ad sequentia que dicenda sunt de pontificatu christi. Et circa hoc duo facit. Primo enim ostendit eorum tarditatem. Secundo suam intentionem cum dicit. 6. cap. Quapropter itermittentes etc. Item prima in duas. quod primo ostendit tarditatem. Secundo ostendit ipsas esse culpabiles ibi. (Etenim cum deberetis etc.) Item circa primam partem duo facit. Primo ostendit dicendorum magnitudinem. Secundo ipsorum tarditatem ad ea capienda ibi. (Quonia imbecilles etc.) Dicit ergo. Ita dixi quod appellatus est pontifex. de quo. scilicet pontificatu grandis nobis sermo est: quod de magnis. puer. 8. De rebus magnis locutura sum. Item grandis: quod de utili. scilicet de salute anime. i. Ti. i. Fidelis sermo et ob acceptione dignus. quod Christus iesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere etc. Iste sermo est interpretabilis quod potest dupliciter exponi. Vel quod fiat ibi vis negationis interpretabilis. id est non exponibilis. quod non potest ad perfectum exprimi. Que enim ad christum pertinent nullus sermo exprimere potest. Ecclesi. 43. Glorificantes dominum quantum ad quicquid potueritis suprabit adhuc et admirabilis magnificentia eius benedicentes dominum. exaltate illum quantum ad quod potestis maior est omni laude. Alio modo affirmativum interpretabilis. id est indiget interpretatio per altitudinem et magnitudinem et profunditatem eius. puer. i. Animadvertere parabolam et interpretationem etc. Interpretatio enim scripture numerat iter dona spiritus sancti. i. Cor. 12. Indiget etiam ut dicat interpretatio eius per tarditatem nostram. Et ideo subdit ipsorum tarditatem cum dicit. Quonia imbecilles etc. Illi qui sunt debilis intellectus non possunt alta intelligere nisi eis exponantur per singula. Jo. 16. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. i. Cor. 3. Non potui vobis loqui quasi spiritualibus etc.

Deinde cum dicit. (Etenim cum deberetis etc.) ostendit istam tarditatem esse culpabilem. Et circa hoc tria facit. Primo enim ostendit culpam tarditatis. Secundo adhibet similitudinem ibi. (Et facti estis etc.) Tertio exponit ibi. (Vis enim quod lactis est particeps etc.) culpa enim alicuius est quam diu audiuit si adhuc sit tardus. secus autem est si sit novus. Negligentia enim non est sine culpa. Ideo dicit. Tu deberetis esse magistri. scilicet aliorum propter tempus: quod si audierat legem et prophetas. Jo. 5. Scrutamini scripturas etc. Item ipsum christum. Item apostolos et multos ab ipsis conversos. Jo. 14. Tanto tempore vobiscum sum et non cognovistis me. Rursum indigetis. Quasi dicat. Magis deberetis docere quam doceri tamen indigetis doceri que sunt elementa. Elementa enim dicuntur illa que primo traduntur in grammatice que ponuntur ad litteras. Ista vero sunt ipse Iesus. Exordia ergo sermonum dei et prima principia et elementa sunt articuli fidei et precepta decalogi. Qui ergo diu studisset in theologia et illa nesciret: tempore currente contra ipsum. Ideo dicit. Indigetis ut doceamini que sunt elementa exordii sermonum dei. id est prima principia. z. Ti. 3. Semp discetes et nunquam ad scientiam veritatis pervenietes. Esa. 65. Puer centum annorum morietur. peccator centum annorum maledictus erit.

Deinde cum dicit. (Et facti estis etc.) ponit ad hoc similitudinem. Sciendum est ergo quod doctrina sacra est sicut cibus anime. Ecclesi. 15. Libavit illum pane vite et intellectus. Et. z. 4. Qui edunt me adhuc esuriunt. et qui bibunt me adhuc sitient. Sacra ergo doctrina est cibus et potus: quod animam potat et satiat. Alie enim scientie tantum illuminant intellectus: hec autem illuminat. ps. Preceptum domini lucidum illuminat oculos. Et et nutrit et roborat animam. In cibo autem corporali est diversitas. Alio enim cibo utuntur pueri: et alio perfecti. pueri enim utuntur lacte quasi magis tenui et naturali et defacili convertibili: sed adulti utuntur cibo solidiori. Sic sacra scriptura illi qui de novo incipiunt debet audire levia que sunt quasi lactis: sed eruditi debet audire fortiora. Et ideo dicit. Facti estis

qbus lacte rē. sicut pueris. i. pe. z. Sicut modo geniti in-
fantes rōnabiles sine dolo lac cōcupiscite rē. i. Cor. 3. Tā-
q̄ parvulis in xpo lac vobis potum dedi nō escas.

Deide cū dicit. (Dis. n. g. lactis rē.) Exponit similitudinem
Et p̄io expōit illud qd̄ dixit de lacte. Secūdo illud qd̄ di-
xit de solido cibo ibi. (Perfectoz aut rē.) Circa primum
duo facit. P̄io. n. ponit expositionē. Secūdo expositionis
rōnes ibi. (Parvulus. n. ē rē.) Dicit ḡ. Ita dico qd̄ idigetis
lacte sicut pueri. Dis enī g. lactis ē particeps expers est ser-
monis iusticie. i. ois g. indiget nutrirī lacte expers est. id est
nō potest habere partē in sermonib⁹ iusticie pfecte itelligē-
dis. Mat. 5. Nisi abundauerit iusticia v̄ra plusq̄ scribāz.
puer. 15. In abūdātī iusticia v̄ra maxima ē. D̄s aut nō sūt
p̄icipes pueri. Esa. 28. Quē docebit sciētīā: aut quē intelli-
gere faciet auditū: ablactatos a lacte: anulos ab yberib⁹.
Sed cōtra. qz apl̄s superius multa valde difficilia tradi-
dit eis. s. de mysterio trinitatis: z de sacramēto icarnatōis:
z multa alia ardua. Ergo vel nō erāt puuli: vel talia tradē-
da sunt parvulis. Respōdeo dicēdū ē s̄m augu. qd̄ nō ē itelli-
gendū qd̄ in doctrina fidei alia sunt tradēda maioribus
z pfectis. z alia ip̄fectis. Nō enim ē iter eos ista differen-
tia. Eadē enīz v̄risq̄ sunt tradēda. sed puulis pponenda
sunt: sed nō exponēda nec ptractāda. qz intellectus eoz ma-
gis deficeret q̄ eleuaret. Lac s̄m glo. est sicut verbū caro
factū ē. Contra. nō minoris difficultatis ē hoc itelligere q̄
quō verbū erat apud deū. Unde augustinus dicit qd̄ istud
iuenit in libris platonis. nō tñ illud. Ipse aut augustin⁹ nō
poterat suspicari qd̄ sacramēti haberet verbū caro factus
est. Respōdeo dicēdū est qd̄ cognoscere verbū caro factus
est: per simplicem fidē est satis facile. qz pōt cadere in ima-
ginatione z aliquantū in sensu. sed verbuz apud deū oīo
excedit oēs sensum. z nō nisi p rōnē pōt: z cū multa z maxi-
ma difficultate comprehendī.

Cōsequēter assignat rōnem cū dicit. Parvulus enim est:
nō quidem etate: sed sensu. Tripliciter aut aliqs dicit̄ par-
vulus. Est enīz aliquis parvulus p humilitatem. Mat. 11.
Reuelasti ea parvulis. Etate. Gal. 4. Quāto tēpore heres
parvulus est rē. Sensu. i. Cor. 14. Nolite pueri effici sensu
bus. sed malicia parvuli estote: sensibus aut pfecti sitis. Et
isto mō accipit̄ hic parvulus.

Deide cū dicit. (Perfectoz aut rē.) Exponit illud qd̄ di-
xerat de cibo solido. Voc. n. patet in corporalib⁹: qd̄ qñ hō
puenit ad etatem pfectaz: virtut fortiori z nobiliori z soli-
diori cibo. Sic spūalis qñ puenit ad pfectionez spūalē de-
bet ei pponi doctrina solidior. Ista aut perfectio duplex ē
Una est perfectio s̄m intellectū: qñ aliqs habet iudiciū itel-
lectus ad recte discernēdū z iudicādū de his que sibi ppo-
nuntur. Alia est pfectio s̄m affectū: quā facit charitas: que
ē cū aliqs totalr̄ deo inheret. Un̄ Mat. 5. post p̄cepta cha-
ritatis d̄. Estote ḡ pfecti. rē. Est autē pfectio charitatis vt
dicit augustin⁹: vbi nulla ē cupiditas. Quāto. n. quis magl
ascēdit in deū: tāto plus cōtēnuit tēporalia. ps. Quid enīz
mibi est in celo rē. Hoc enīz habz sacre scripture doctrina
q̄ in ipsa nō tñ tradunt̄ speculāda sicut in geometria: sed
etiam approbāda per affectū. Un̄ Mat. 5. Qui autē fecerit
z docuerit rē. In alijs ḡ sciētys suffic̄ qd̄ hō sit pfect⁹ s̄z
intellectū. In istis vero requir̄ qd̄ sit pfectus s̄m intellectum
z affectū. Loquēdum est igit̄ alta mysteria pfectis. i. Cor.
z. Sapiētīā loq̄mur iter pfectos. Unusq̄sq̄ enī s̄m qd̄ ē di-
spōsit⁹ sic iudicat: sicut iratus aliter iudicat durāte passio-
ne. z aliter ipsa cessante. Et silr̄ icōtinēs aliter iudicat ali-
quid esse bonū tēpore passionis. aliter post. Et id̄ dicit p̄s
q̄ vnusq̄sq̄ q̄lis est talis sibi finis videt̄. z qz ea q̄ in sacra
scriptura tradunt̄ p̄tinēt ad affectū: nō tñ ad intellectuz. id̄
opz eē pfectū in vtroq̄. Et id̄ apl̄s volēs ostēdere q̄ sint

perfecti: qd̄ sit tradēdus iste solidus cibus. dicit qd̄ sunt isti q̄
p sua s̄suetudine h̄nt sensus exercitatos. Un̄ ista pfectio
ne q̄tuor sunt attēdēda. s. ipsa pfectio in se in quo cōsistat. z
q̄tū ad hoc dicit. Qui habēt sensus exercitatos. Et veni-
enter loq̄t. In hoc enī exprimit v̄trāq̄ pfectionē. qz vt di-
cit p̄s intellectus p̄t iudicat de appetēdis z agēdis dicit̄
sensus: qz est relatus ad aliqd̄ p̄ticulare. Un̄ nō accipit̄ hic
sensus p̄ sensu exteriori. Qui ergo sentit que dei sunt p̄-
ctus est. Phil. 3. Quicūq̄ pfecti sumus hoc sentiamus. i.
Cor. 2. Nos autē sensuz xpi habem⁹. Qui vō nō sentiunt
nisi carnalia deo placere nō possūt: vt ps̄ Ro. 8. Sc̄do
attēdēda est dispositio eius in quo est: qz debet esse exer-
citatus. i. Ti. 4. Exerce te ipsum ad pietatē. Qui enī nō est
exercitatus nō p̄t h̄re rectū iudiciū: qd̄ ad hoc requir̄. Eccl̄i
34. Vir i multis expert⁹ cogitabit multa. Itē qd̄ nō ē exper-
tus pauca recognoscit. Tertio causa huius exercitatio-
nis: z hec ē s̄suetudo: nō. s. ocium: sed frequētia actus. Et id̄
dicit. Pro s̄suetudine. s. recte agendi. puer. 22. Adolescēs
iuxta viā suā etiam cū senuerit nō recedet ab ea. Si ergo
vīs esse perfectus nō des te ocio: sed assuesce te bonis a iu-
uentute. Quarto finis huius exercituz: quia. s. ad discre-
tionez boni z mali. Tunc. n. perfectus est quādo discernit
inter bonum z malum. Esa. 7. Sciat eligere bonū z repro-
bare maluz. Dec autem sunt tria. s. discretio iter bonum z
malum. inter bonū z melius. inter malū z peius. In his. n.
requir̄ rectitudo iudicij.

CAP. VI.

Quapropter intermittentes inchoa-
tionis christi sermonem ad perfe-
ctionem seramur: non rursus ia-
cilentis fundamentum penitentiae
ab operibus mortuis: z fidei ad desu-

baptisimatuz doctrine: impositionis quoq̄ ma-
nuū ac resurrectōis mortuoz z iudicij eterni.
Et hoc faciemus: siquidem permiserit deus.
Impossibile enim est eos qui semel sunt illu-
minati: gustauerunt etiam donū celeste. z par-
ticipes facti sunt spiritus sancti. Sustauerunt
nihilominus bonum dei verbum virtutesq̄ se-
culi venturi: z prolapsi sunt: rursus renouari
ad penitētiam: rursus crucifigentes sibi met-
ipsis filium dei: z ostentui habentes.

Supra apl̄s fecit mētionē de pōtificatu xpi s̄m ordinez
melchisedech: z ostēdit tarditatez eoz qd̄ scribebat: hic re-
dit ad suū ppositū. Et circa hoc tria facit. qz p̄io aperit in-
tentionē suā. Sc̄do ostēdit eius difficultatez ibi. (Et hoc qd̄
dem faciem⁹ rē.) Tertio declarat suā itentionē ibi. (Cōsi-
dimus aut rē.) Circa primuz duo facit. qz p̄io manifestat
suū ppositū. Sc̄do exponit qd̄ dicit ibi. (Nō rursus iaciē-
tes rē.) ppositū suū ē qd̄ p̄termisiss his q̄ p̄tinēt ad inchoa-
tionez doctrine xpiane vult proseq̄ alia altiora. Un̄ dicit.
Iā dicitū ē qd̄ pfectis op⁹ ē solido cibo. quapropter intermit-
tentes inchoationē doctrine xpi p quā xps inchoat eē in no-
bis qd̄ est p doctrinā fidei. Ep̄e. 3. Habitare xps p fidē in
cordib⁹ nr̄is. Seramur ad pfectionē. i. ad ea q̄ spectāt ad p̄-
fectionē doctrine xpi. i. Cor. 13. Quādo factus sum vir euā-
cuauī q̄ erant puuli. Hoc aut s̄m glo. ad duo referri pōt. s.
vel ad intellectum vt. s. ex quo homo puectus est debet in-
termittere perilia z vacare pfectis. i. Cor. 2. Sapiētīā loq̄-
mur iter pfectos. Vel ad affectū. Et est sensus qd̄ nō semp
est stādus in sensu icipiētium. Sed opz tendere ad statum
perfectoz. Heñ. 17. Ambula corā me z esto perfectus. Dic